herpy

KAMÆLEONER

Short-Tailed Pygmy Chameleon

Rieppeleon brevicaudatus

Rieppeleon brevicaudatus er en lille, brun og jordlevende kamæleon fra skovbunden i Tanzania og Kenya. Den bliver kun 8-10 cm, lægger æg og ligner et dødt blad. Arten er robust for sin størrelse og holdes i et lille, fugtigt terrarie med et tykt løvlag og højst 25 °C om dagen.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Rhampholeon brevicaudatus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**8-10 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**3-5 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**70-95 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**4-8 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-6 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**60-75 dage** ved 20-25 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Rieppeleon*. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Rieppeleon brevicaudatus er en af de mindste kamæleoner. Den er brunlig til gråbrun og kan skifte til gult, orange, grønt eller næsten sort. Farven følger både omgivelserne og humøret: dyret bliver mørkt ved stress, og hannerne får klare, kontrastrige striber, når de er i parringshumør. Hvilende dyr trykker kroppen sammen fra siderne og ligner et dødt blad med en mørk midterstribe. Under hagen sidder nogle få forhøjede skæl, et lille "skæg". Hannen er mere langstrakt end hunnen og har en længere og kraftigere hale; hunnen er rundere. Artsnavnet henviser til den korte hale (latin *brevis*, kort, og *cauda*, hale).

Arten bliver 8-10 cm i alt, og hunnens længde fra snude til kloak er omkring 6 cm. Den hører til en gruppe små kamæleoner med kort hale, der tidligere stod i slægten *Rhampholeon*. Når den bliver truet eller taget op, kan den vibrere. Dyret skal iagttages og ikke håndteres; det er robust for sin størrelse, men tåler varme dårligt.

Udbredelse og levested

Rieppeleon brevicaudatus lever i Østafrika: det nordøstlige og østlige Tanzania, blandt andet i Usambara- og Uluguru-bjergene, og det sydøstlige Kenya. Typelokaliteten er Derema i Usambara-bjergene. Arten findes fra havets niveau og op til omkring 1.300 m.

> **Oprindelig udbredelse:** Tanzania og Kenya.

LEVESTED

Arten lever i skovbunden i fugtig skov i lavlandet og i bjergene: i løvlaget, i græs og i den lave vegetation tæt over jorden. Dyrene sover på lave grene og stængler, og hvilende dyr ligner et visnet blad. Kun en lille del af udbredelsesområdet er i dag dækket af skov, og arten lever i spredte skovområder, der fortsat skrumper.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 40 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde). Et par eller en han med to hunner skal have mindst 75 × 30 × 40 cm. Gulvarealet er vigtigere end højden, for arten bruger mest skovbunden og lave grene. Et glasterrarie holder godt på fugten; giv det ventilation i låget.

Bunden skal være 5-8 cm dyb og bestå af fugtig skovjord, sandblandet jord eller tørvemuld med et tykt lag løv ovenpå. Den skal være fugtig, men ikke våd. Undgå frisk kokosfiber, som dyrene kan sluge og få forstoppelse af. Læg kork, grene i flere højder og mos og plant med små, skyggetålende planter, så dyret kan skjule sig. Et låg er nødvendigt, for arten klatrer godt, selv på glas.

TEMPERATUR

Arten kommer fra skovbunden og tåler varme dårligt. Dagtemperaturen skal være 20-25 °C og nattemperaturen 16-20 °C. Kortvarigt tåler den mere, men over 30 °C er farligt. Den har ikke brug for en solplads eller en varmelampe, og stuetemperatur er ofte nok. En svag spot er valgfri, men overfladen under den må højst blive 28 °C. I varme sommerperioder skal terrariet stå i et køligt rum.

Arten har ikke brug for en stor temperaturgradient; jævne temperaturer med et lille fald om natten passer den bedst.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 70-95 %; arten tåler kortvarigt ned til omkring 60 %. Sprøjt grundigt med fin forstøvning to gange om dagen, så dyret kan drikke dråber fra bladene, og lad overfladen af bunden tørre lidt mellem sprøjtningerne. Et drypanlæg gør bunden for våd. Jo varmere det er, jo vigtigere er den høje luftfugtighed.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten lever i skovbunden og har ikke brug for kraftigt lys. Et lysstofrør eller en LED med hvidt lys i hele terrariets længde, tændt omkring 12 timer om dagen, passer til dagslængden i Østafrika. Arten kan holdes uden UVB, men et svagt UVB-rør over en del af låget (Ferguson-zone 1, UV-indeks omkring 1 ved de øverste grene) anbefales. Lyset må ikke varme terrariet op eller tørre bunden ud, og direkte sol gennem glas skal undgås.

UVB-rør skiftes efter producentens anvisning. Planter og skjul sørger for, at dyret altid kan vælge skygge.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Rieppeleon brevicaudatus æder små insekter og andre leddyr: bananfluer, små fårekyllinger, kakerlaknymfer og bænkebidere. Byttet må ikke være større end afstanden mellem dyrets øjne. Voksne dyr får 4-6 små fårekyllinger eller tilsvarende hver anden dag, og unger får små insekter flere gange om dagen. Drys med kalk uden D3 to gange om ugen og med multivitamin og kalk med D3 hver én gang om måneden, for små kamæleoner tåler ikke for meget D3.

Giv foderinsekter, der selv har fået godt foder. Brug ikke insekter fra naturen. Insekterne kan løbe frit i terrariet eller gives i en lav skål; store fårekyllinger, der løber frit, kan bide hvilende dyr om natten.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes enkeltvis, i par eller som en han med to hunner i et stort nok terrarie. Hanner må ikke holdes sammen, og hunner kan stresse hinanden i små terrarier, især hvis de er af forskellig størrelse. Et underlegent dyr gemmer sig, holder op med at æde og skal straks flyttes. Unger skal skilles fra hinanden, når de er 2-4 måneder, for at undgå aggression og uønsket avl.

Dyret er roligt og lader sig iagttage, men tåler dårligt håndtering. Mørk farve er et tegn på stress, kulde eller sygdom, især hvis den varer ved.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen er mere langstrakt og har en længere og kraftigere hale end hunnen, som er rundere. Dyrene bliver kønsmodne tidligt: de første parringer ses fra omkring 3-4 måneders alderen, og angivelserne for fuld kønsmodenhed svinger fra 4 til 8 måneder.

PARRING

Arten yngler hele året, måske lidt mindre om vinteren. En parringsvillig han viser sine klareste striber og opholder sig tæt ved hunnen. En hun, der ikke vil parre sig, vugger kraftigt fra side til side og afviser hannen. Et par kan blive sammen, hvis terrariet er stort nok. Hunnen kan gemme sæd og lægge flere kuld efter én parring, så hun skal have rigelig føde og kalk.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 2-4 kuld om året, omkring en måned efter parringen. Et kuld er 1-6 æg; angivelserne svinger fra 1-4 til 2-6. Hun graver æggene ned i bunden eller lægger dem på jorden, så terrariet skal have mindst 5 cm fugtig jord.

INKUBATION

Æggene klækker efter 60-75 dage ved stuetemperatur, 20-25 °C, uden hvileperiode. De kan blive i terrariet eller flyttes til fugtig vermiculite eller perlite i en boks med omkring 75 % luftfugtighed. Æg, der ligger frit på jorden i terrariet, kan blive ædt af foderinsekterne.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er meget små, men har store hoveder og æder fra starten små fårekyllinger og bananfluer, gerne en blanding, flere gange om dagen. Hold dem adskilt fra de voksne og ved højst 24 °C. Drys foderet med kalk et par gange om ugen. Ungerne vokser hurtigt og skal skilles efter 2-4 måneder.

Sundhed og typiske fejl

Arten er robust for sin størrelse, men vildfangne dyr er ofte svækkede og dehydrerede efter transporten. De typiske problemer er:

- Varmestress ved over 28 °C; over 30 °C er farligt. Flyt terrariet til et køligt rum.
- Udtørring ved for lav luftfugtighed. Sprøjt to gange om dagen.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående luft eller for våd bund. Tegn er gaben og slim.
- Forstoppelse ved frisk kokosfiber som bund.
- Parasitter, især hos vildfangne dyr. Få en afføringsprøve undersøgt.
- Overdosering af vitaminer, især D3.
- Æglægningsbesvær hos hunner uden fugtig, dyb bund.

Levetiden i fangenskab er omkring 3-5 år. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr ved appetitløshed, vedvarende mørk farve eller slaphed.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.